

§ 146

Finansiering av underskott 2019 och uppsägning av samarbetsavtal – kollektivtrafiken

Dnr 1267-2020

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige fatta följande beslut:

1. Region Norrbottens andel av Länstrafikens underskott 2019, som enligt samarbetsavtalet uppgår till 9,3 mnkr, ska finansieras med 8 mnkr från regionala utvecklingsnämndens reserverade medel samt med 1,3 mnkr från regiongemensamt.
2. Region Norrbotten finansierar del av Bussgods i Norrbotten AB:s avveckling och driftunderskott med 10,1 mnkr med medel från regiongemensamt.
3. Nuvarande samarbetsavtal mellan Region Norrbotten och Arjeplog, Arvidsjaur, Boden, Gällivare, Haparanda, Jokkmokk, Kalix, Kiruna, Luleå, Pajala, Piteå, Älvsbyn, Övertorneå och Övertorneå kommun sägs upp.
4. Regiondirektören får i uppdrag att ta fram förslag hur kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten kan utformas utifrån ansvar och organisation. Uppdraget ska ske i samverkan med länets kommuner.
5. Regiondirektören får i uppdrag att tillsammans med länets kommuner ta fram förslag på hur ett nytt samarbetsavtal kan utformas.

Reservation

Anders Öberg (S) reserverar sig mot beslutet.

Yttrande till beslutsförslaget

De underskott som uppstått i Länstrafiken och dess dotterbolag Bussgods i Norrbotten AB för 2019 behöver hanteras och samtidigt behöver konstruktionen av kollektivtrafiken i Norrbotten och nuvarande samarbetsavtal genomlysas för att säkerställa en effektiv kollektivtrafik för länets medborgare.

Sammanfattning

Länstrafiken i Norrbotten AB gjorde 2019 ett större underskott än prognostiserat. Delar av underskottet härrörs till avvecklingen av Bussgods i Norrbotten AB. Då nuvarande samarbetsavtal inte reglerar hur kostnaderna uppkomna av en avveckling ska hanteras, behöver fullmäktige besluta i frågan.

Regionala utvecklingsnämnden har 2020-09-08 § 85 föreslagit fullmäktige besluta att Region Norrbottens andel av Länstrafikens underskott 2019 som enligt samarbetsavtalet uppgår till 9,3 mnkr ska finansieras med 8 mnkr från regionala utvecklingsnämndens reserverade medel samt med 1,3 mnkr från regiongemensamt, att Region Norrbotten finansierar del av Bussgods i Norrbotten AB:s avveckling och driftunderskott med 10,1 mnkr med medel från

regiongemensamt, att nuvarande samarbetsavtal mellan Region Norrbotten och Arjeplog, Arvidsjaur, Boden, Gällivare, Haparanda, Jokkmokk, Kalix, Kiruna, Luleå, Pajala, Piteå, Älvsbyn, Övertorneå kommun sägs upp, att regiondirektören får i uppdrag att ta fram förslag hur kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten kan utformas utifrån ansvar och organisation, att uppdraget ska ske i samverkan med länets kommuner samt att regiondirektören får i uppdrag att tillsammans med länets kommuner ta fram förslag på hur ett nytt samarbetsavtal kan utformas.

Ärendets behandling vid sammanträdet

Anders Öberg (S) föreslår bifalla punkterna 1 och två och att avslå punkterna 3, 4 och 5 i regionala utvecklingsnämndens förslag.

Johannes Sundelin (S) stödjer Anders Öbergs förslag.

Ordföranden (SJVP) föreslår bifalla regionala utvecklingsnämndens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer regionala utvecklingsnämndens förslag mot Anders Öbergs förslag och finner att regionstyrelsen bifaller regionala utvecklingsnämndens förslag.

Omröstning begärs och genomförs, där en ja-röst innebär bifalla regionala utvecklingsnämndens förslag och en nej-röst innebär bifalla Anders Öbergs förslag. Efter genomförd omröstning konstaterar ordföranden att 10 ja-röster och 5 nej-röster lämnats och att regionstyrelsen därmed beslutat bifalla regionala utvecklingsnämndens förslag.

Omröstningsresultat:

Kenneth Backgård (SJVP), ordförande	ja
Linda Frohm (M), vice ordförande	ja
Dan Ankarholm (SJVP)	ja
Doris Messner (SJVP)	ja
Johnny Åström (SVJP)	ja
Lennart Ojanlatva (SJVP)	ja
Henrik Wikström (M)	ja
Nils-Olov Lindfors (C)	ja
Glenn Berggård (V)	ja
Anders Öberg (S)	nej
Elisabeth Lindberg (S)	nej
Johannes Sundelin (S)	nej
Thor Viklund (S)	nej
Lennart Åström (S)	nej
Marianne Sandström (SD)	ja

Ärendet

Lag (2010:1065) om kollektivtrafik säger att regionen och kommunerna inom ett län ansvarar gemensamt för den regionala kollektivtrafiken. Regionen och kommunerna får dock komma överens om att antingen regionen eller kommunerna ska bära ansvaret.

I Norrbotten är kollektivtrafiken sedan 2012 organiserad som ett kommunalförbund, Regionala kollektivtrafikmyndigheten (RKM), med regionen och kommunerna som medlemmar. Vid bildandet av RKM slöts ett samarbetsavtal mellan regionen och Arjeplog, Arvidsjaur, Boden, Gällivare, Haparanda, Jokkmokk, Kalix, Kiruna, Luleå, Pajala, Piteå, Älvsbyn, Övertorneå och Övertorneå kommun. Bildandet av RKM innebar också att kommunerna och regionen lämnade över ägandet av Länstrafiken till RKM. Länstrafiken äger i sin tur bolaget Bussgods i Norrbotten AB.

Underskott 2019

Länstrafikens underskott uppgick till 27,2 mnkr. Underskottet härrör sig från Länstrafiken (buss) med 13,3 mnkr samt Bussgods i Norrbotten AB (drift och avveckling) med 13,9 mnkr.

Utifrån detta har Länstrafiken ställt en faktura till Region Norrbotten på vad man anser vara regionens andel av underskottet, 19,4 mnkr. Underskottet härrör sig från Länstrafiken (buss) med 9,3 mnkr samt Bussgods i Norrbotten AB (drift och avveckling) 10,1 mnkr.

Enligt samarbetsavtalet mellan regionen och kommunerna ska fördelningen av underskottsfinansieringen för myndighetens verksamhet ske enligt fördelningsmodellen som innebär att regionen svarar för den totala nettokostnaden för stomlinjenätet med buss samt all persontågtrafik. Av till samarbetsavtalet tillhörande dokument, Kriterier för fördelning av kostnadsansvar avseende kollektivtrafik, framgår att regionen svarar för den totala kostnaden för stomlinjenätet med buss. I den totala kostnaden ingår dels trafikunderskottet på berörda linjer och dels den del av de administrativa nettokostnader som motsvarar den del av trafikproduktionen som stomlinjenätet med buss svarar för.

Bussgods styrelse beslutade 2019 att lägga ner bolaget. I samband med bokslutet 2019 beslutade Länstrafiken att nyttja 10 mnkr av det egna kapitalet för hantering av de kostnader som uppkommit i samband med Bussgods underskott och avveckling. Resterande underskott (13,9 mnkr) ingår som en post i Länstrafikens nettoadministrativa kostnader.

Då samarbetsavtalet inte reglerar hanteringen av driftunderskott och avvecklingskostnader från Bussgods samt vad som räknas som nettoadministrativa kostnader, behöver fullmäktige godkänna hanteringen av underskottet.

Finansiering

Regionala utvecklingsnämnden har i bokslutet 2019 reserverat 8 mnkr för Länstrafikens underskott. Resterande medel tas från regiongemensamt.

Översyn

Den uppkomna situationen har visat ett behov av att se över och förtydliga samarbetsavtalet om kollektivtrafiken mellan regionen och länets kommuner. Det kan också finnas behov att se över hur regionala kollektivtrafiken kan utformas. Då lag (2010:1065) om kollektivtrafik är ett gemensamt ansvar för kommunerna och regionen behöver översynen göras tillsammans med länets kommuner.

Nuvarande avtal saknar omförhandlingsklausul vilket förutsätter att samtliga parter behöver vara överens för att kunna omförhandla avtal eller delar av avtal så länge det uppfyller kraven i kollektivtrafikförordning och kollektivtrafiklagen.

Bilagor:

Regionala utvecklingsnämndens protokoll 2020-09-08 § 85

Protokollsutdrag skickas till:

Ekonomi- och planeringsdirektör
Regional utvecklingsdirektör